

Parels uit het gesprek met Ivan Wolffers

Ivan Wolffers is emeritus hoogleraar Gezondheidszorg en Cultuur en publicist. Hij leeft al jaren volop met een levensbedreigende ziekte en deelt zijn ervaringen hierover in blogs en boeken. Hoe zit het met zijn veerkracht en levenskunst na al die jaren patiënt zijn? En wat kan hij mensen die met kanker worden geconfronteerd meegeven? Daarover sprak dagvoorzitter Arjan Broers hem op de inspiratiedag 'Grenzeloos leven.'

Drie parels uit het gesprek presenteert Arjan Broers hieronder.

---

1. Mijn leven? Het leven!

Het is in zekere zin een misverstand het te hebben over 'mijn leven'. Want in welke zin is het van jou? In ons en op ons leven al zo'n 2000 soorten bacteriën – van wie is 'mijn leven'? En we kunnen niet bestaan in eenzaamheid. Dat is letterlijk een dodelijke ziekte: mensen worden lichamelijk ziek van eenzaamheid en gaan eraan dood. Wat ik mijn leven noem kan dus niet bestaan zonder allerlei andere soorten en zonder andere mensen.

Bekommer je dus om het leven, niet alleen dat van jou zelf. De diversiteit van het leven op aarde, die bedreigd wordt, is onze grootste schat.

2. Eindigheid doet ertoe

De confrontatie met onze eindigheid is verdrietig en pijnlijk, maar het zuivert ook uit. Als je ziet dat je sterfelijk bent en dat je dood in het zicht komt, ga je als vanzelf de dingen doen die echt zijn, die ertoe doen. De onzin, de dikdoenerij: weg er mee. Wat een bevrijding!

3. Koester de toverwoorden

Het zijn de woorden die staan voor dat wat het leven ten diepste de moeite waard maakt: liefde, vriendschap. De woorden kunnen slechts worden of weeïg klinken, maar feit is dat wij allemaal spiegelneuronen hebben. Als we elkaar aankijken, dan gebeurt er iets. We stemmen ons op elkaar af. Vooral – maar niet alleen! – met de mensen met wie we close zijn.

Alsjeblieft: kijk elkaar aan, laat je raken en spreek het uit. Deel de vriendschap, de vreugde, de waardering, de liefde. Houd het niet binnen.

